

ภาคผนวก 2

ฐานะการรับจ่ายเงินของกระทรวงการคลัง

ฐานะการรับจ่ายเงินของกระทรวงการคลัง ระหว่างปีงบประมาณ 2513 - 2526 ดังแสดงในตารางที่ 2.1 จะพบว่า¹ รายรับของรัฐบาลจะประกอบด้วยรายรับในงบประมาณ และรายรับนอกงบประมาณ ส่วนประกอบของรายรับในงบประมาณ ได้แก่ รายได้จากภาษีอากรและเงินกู้จากภายในประเทศ ส่วนเงินนอกงบประมาณนั้น เป็นเงินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีได้รวมอยู่ในงบประมาณรายได้ แต่คลังรับเก็บไว้โดยมีข้อผูกพันที่จะต้องจ่ายคืนแก่เจ้าของเงิน เมื่อขอเบิกถอนคืน² ทำนองเดียวกันกับธนาคารพาณิชย์ที่รับฝากเงินจากลูกค้าผิดกันก็แต่เพียงว่า เงินส่วนนี้คลังรับไว้โดยมีต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินฝาก³

กระทรวงการคลัง เก็บเงินรายได้ของรัฐทั้งในงบประมาณและนอกงบประมาณไว้รวมกัน โดยในส่วนของกลางฝากไว้กับธนาคารแห่งประเทศไทย ในส่วนภูมิภาคเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานคลังจังหวัด และสำนักงานคลังอำเภอ เงินทั้งสองรายการนี้รวมกันเรียกว่า "เงินคงคลัง"

ในด้านรายจ่ายจากบัญชีแสดงฐานะการรับจ่ายเงินของคลัง จะประกอบด้วยรายจ่ายในงบประมาณ และรายจ่ายนอกงบประมาณ รายจ่ายในงบประมาณได้แก่ รายจ่ายตามงบประมาณนี้ และรายจ่ายตามงบประมาณปีก่อน เหลือจ่าย

---

¹อ่านคำอธิบายเงินนอกงบประมาณจาก รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ "เงินคงคลังในระบบเศรษฐกิจไทย : พรหมแดนแห่งความรู้" รายงานวิจัยเสริมหลักสูตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : กรกฎาคม 2527 หน้า 20

²พนัส สิมะเสถียร "การบริหารเงินคงคลังของประเทศไทย : สรุปและข้อเสนอแนะ สรรพากรสาส์น ปีที่ 27 ฉบับที่ 5 (กันยายน - ตุลาคม 2523)

³วันทนา เสงสกุล "เงินคงคลังของไทย" วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 มิถุนายน 2527, หน้า 109

การใช้จ่ายเงินในงบประมาณของรัฐจะต้องได้รับอนุมัติจากรัฐสภาในรูปของกฎหมายงบประมาณรายจ่ายก่อน เมื่อมีกฎหมายแล้ว ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ได้รับงบประมาณรายจ่ายจึงสามารถเบิกเงินจากคลังไปใช้จ่ายได้ภายในวงเงินที่ได้รับอนุมัติไว้ในกฎหมาย

ส่วนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณของรัฐบาล (ที่ไม่ใช่เจ้าของเงิน) จะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังมาตรา 6 และมาตรา 7 ที่ให้อำนาจคลังจ่ายเงินคงคลังไปก่อนได้ ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วนเป็นพิเศษ และคลังไม่มีงบประมาณรายจ่ายคงเหลือเพียงพอที่จะให้ดำเนินการตามวิธีการงบประมาณปกติได้ทัน การใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณด้วยวิธีดังกล่าวนี้ คลังมีอำนาจสั่งการได้โดยไม่ต้องผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา จัดเป็นงบประมาณประเภทเงินยืม และจะต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้ภายหลัง

ส่วนต่างระหว่างรายรับรวมและรายจ่ายรวมของบัญชีจะแสดงฐานะการรับจ่ายเงินของคลัง ในตาราง 2.1 แถว(5) แสดงจำนวนเงินคงคลังที่รัฐใช้ไปกรณีที่รายจ่ายรวมมากกว่ารายรับรวมในทางตรงกันข้าม ถ้ารายรับรวมมากกว่ารายจ่ายรวม ยอดเงินคงคลังที่มีอยู่เดิมก็จะเพิ่มขึ้นเท่ากับจำนวนที่เกินดุล ส่วนต่างระหว่างรายรับและรายจ่ายตามที่ปรากฏอยู่ในตารางที่ 2 นี้ จะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับดุลในงบประมาณ ดุลนอกงบประมาณ และจำนวนเงินกู้จากภายนอกประเทศ

สำนักหอสมุด

ตารางที่ 2.1
ฐานะการรับจ่ายเงินของคลัง

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	รับจ่ายตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ (30 กันยายน)			
	2511	2512	2513	2514
รายรับ				
1. ในงบประมาณ	18,288.2	21,805.7	22,780.6	24,659.2
2. นอกงบประมาณ	40,978.6	43,814.7	54,734.0	64,584.2
รวมรายรับทั้งสิ้น	59,266.8	65,620.4	77,514.6	89,243.4
รายจ่าย				
3. ในงบประมาณ	21,670.9	22,202.3	24,449.9	27,437.3
3.1 รายจ่ายตามงบประมาณปีนี้	16,232.1	18,122.0	19,579.1	20,550.6
3.2 รายจ่ายตามงบประมาณปีก่อน เหลือจ่าย	3,511.1	4,080.3	-	6,886.7
3.3 รายจ่ายค่าใช้จ่ายคลัง	1,927.7	-	-	-
4. นอกงบประมาณ	38,615.9	42,575.5	53,039.1	62,991.2
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น	60,286.8	64,777.8	77,489.0	90,428.5
5. รายรับสูง (+) หรือต่ำ (-) กว่ารายจ่ายเงินคลัง	-1,020.0	+ 842.6	25.6	-1,185.1
เงินคลังตั้งต้นงวดยกมา	5,642.2	4,618.7	5,331.3	5,356.9
เงินคลัง ณ วันที่ 30 ก.ย. และ 31 มีนาคม	5,622.2	5,461.3	5,356.9	4,171.8

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	รับจ่ายตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ (30 กันยายน)			
	2515	2516	2517	2518
รายรับ				
1. ในงบประมาณ	27,132.8	32,189.0	42,209.5	42,567.3
2. นอกงบประมาณ	76,352.9	96,858.2	113,530.0	125,824.4
รวมรายรับทั้งสิ้น	103,485.7	129,047.5	155,739.5	186,391.7
รายจ่าย				
3. ในงบประมาณ	30,147.4	(30,995.6)	(36,217.0)	(42,802.5)
3.1 รายจ่ายตามงบประมาณปีนี้	22,913.5	25,614.6	30,112.1	36,515.0
3.2 รายจ่ายตามงบประมาณปีก่อน เหลือจ่าย	7,233.9	5,381.0	6,105.9	6,287.5
3.3 รายจ่ายค่าใช้จ่ายคงคลัง				
4. นอกงบประมาณ	73,774.7	96,356.1	113,787.0	125,997.7
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น	103,922.1	127,351.7	150,005.0	168,800.2
5. รายรับสูง (+) หรือต่ำ (-) กว่ารายจ่ายเงินคงคลัง	- 436.4	+1,695.8	+5,734.5	- 408.5
เงินคงคลังต้นงวดยกมา	4,171.8	3,735.4	5,431.2	11,165.7
เงินคงคลัง ณ วันที่ 30 กันยายน และ 31 มีนาคม	3,735.4	5,431.2	11,165.7	10,757.2

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	รับจ่ายตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ (30 กันยายน)			
	2519	2520	2521	2522
รายรับ				
1. ในงบประมาณ	51,017.0	78,588.1	88,748.1	88,748.7
2. นอกงบประมาณ	159,532.5	197,390.0	215,931.8	235,756.6
รวมรายรับทั้งสิ้น	210,549.5	263,188.3	295,519.9	324,505.3
รายจ่าย				
3. ในงบประมาณ	59,457.4	(64,341.3)	(77,625.3)	(89,757.0)
3.1 รายจ่ายตามงบประมาณปีนี้	50,029.2	51,372.9	63,691.5	73,060.0
3.2 รายจ่ายตามงบประมาณปีก่อน เหลือจ่าย	9,428.2	-	382.7	1,794.7
3.3 รายจ่ายชดใช้เงินคงคลัง	-	12,968.4	13,933.8	14,902.3
4. นอกงบประมาณ	152,347.6	200,286.1	212,643.1	234,326.5
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น	211,805.0	264,627.4	290,268.4	324,083.5
5. รายรับสูง (+) หรือต่ำ (-) กว่ารายจ่ายเงินคงคลัง	1,255.5	-1,439.1	+4,251.5	+ 421.8
เงินคงคลังต้นงวดยกมา	10,757.2	9,501.7	8,062.6	12,314.1
เงินคงคลัง ณ วันที่ 30 กันยายน และ 31 มีนาคม	9,501.7	8,062.6	12,314.1	12,735.9

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	รับจ่ายตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ (30 กันยายน)			
	2523	2524	2525	2526
รายรับ				
1. ในงบประมาณ	109,992.2	125,056.7	140,222.4	170,686.3
2. นอกงบประมาณ	314,776.8	285,210.7	296,961.7	344,513.3
รวมรายรับทั้งสิ้น	424,769.0	410,267.4	437,184.1	515,199.6
รายจ่าย				
3. ในงบประมาณ	(110,305.0)	(137,780.0)	(155,810.7)	(170,550.9)
3.1 รายจ่ายตามงบประมาณปีนี้	92,811.0	111,149.0	130,445.0	143,124.0
3.2 รายจ่ายตามงบประมาณปีก่อน เหลือจ่าย	2,076.2	6,379.4	1,078.9	1,775.8
3.3 รายจ่ายชดใช้เงินคงคลัง	15,317.8	20,252.4	24,286.8	25,651.1
4. นอกงบประมาณ	320,462.4	271,499.7	281,507.1	345,023.5
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น	430,767.4	409,280.5	437,317.8	515,574.4
5. รายรับสูง (+) หรือต่ำ (-) กว่ารายจ่ายเงินคงคลัง	-5,998.4	+ 986.9	- 133.7	- 374.8
เงินคงคลังต้นงวดยกมา	12,735.9	6,737.5	7,724.4	7,590.7
เงินคงคลัง ณ วันที่ 30 กันยายน และ 31 มีนาคม	6,737.5	7,724.4	7,590.7	7,215.9

ที่มา : กองประมวลบัญชี กรมบัญชีกลาง

หมายเหตุ : ตัวเลขในตารางนี้เป็นรายรับรายจ่ายจริง